

จามจุรี

ปีที่ ๓๗ ฉบับที่ ๓ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๗

“...จามจุรีนี้เป็นฉัตรกัน...”

ปี ๒๕๐๕ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงปลูกต้นจามจุรีไว้บริเวณหน้าหอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปี ๒๕๐๙ นายกสโมสรมลิตฯ ขอพระราชทานใบไฉ้อ วันภูมิพล สำหรับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
ปี ๒๕๑๐ กำเนิดเพลง อุทยานจามจุรี ความตอนหนึ่งว่า “...จามจุรีนี้เป็นฉัตรกัน...”
ปี ๒๕๖๗ ทั้งสามสิ่งยังคงเป็นความทรงจำที่ทรงคุณค่าเสมอ แม้เวลาจะผ่านไปนานกว่า ๖๐ ปี

ช่วงปลายปีอากาศดีเป็นพิเศษ เมื่อเดินหรือนั่งรถผ่านใต้ร่มจามจุรีในจุฬาฯ ก็มักมีเสียงพลอง อุทยานจามจุรี ดังขึ้นในความคิด “...น้องจุฬาฯ พี่จุฬาฯ ... พร้อมกันมารื่นฤดี...” โดยเฉพาะในเวลาที่เรา “พร้อมกันมา” ใช้ศักยภาพทำประโยชน์ต่อผู้อื่น

ส.น.อ.จ. # ๒๖ คำนึงถึงการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ รวมถึงการสานสัมพันธ์เครือข่าย อ.บ. ในภูมิภาค และโอกาสมาก็มาถึงเมื่อเพื่อนสมาชิก อ.บ. ๔๗ จากอุบลราชธานีส่งข่าวมาว่า กำลังหาทุน **ปรับปรุงห้องบริการผู้ป่วย**

“น้องจุฬาฯ
พี่จุฬาฯ...
พร้อมกันมา
รื่นฤดี ”

● ริมฝั่งแม่น้ำมูล ตุลาคม ๒๕๖๗

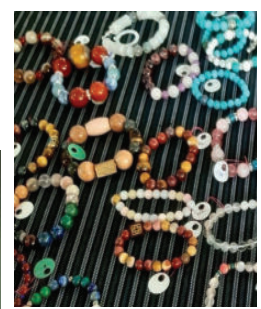
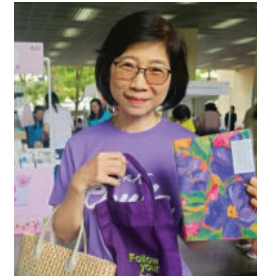
ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ซึ่งเป็นหน่วยบริการสาธารณสุขที่ใกล้ชิดชุมชนที่สุด ซึ่งเพื่อนๆ รุ่น อ.บ. ๔๗ ก็ได้รับสมทบทุน และส่งผู้แทนรุ่นคือนายก ส.น.อ.จ. และอุปนายกฝ่ายวิชาการ พร้อมกรรมการสมาคม เดินทางไปร่วมพิธีเปิดเมื่อ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๗

เดือนพฤศจิกายนเป็นเวลาของ Arts CU Market 2024 ซึ่งอุปนายกฝ่ายรายได้ ปีทมา ถกกลศรี จัดประชุมเตรียมงานหลายรอบ เพื่อให้ได้คุณภาพตามที่กรรมการบริหารสมาคมรุ่นพี่ส่งต่อแนวคิดกันมาพร้อมกับคิดหา **โปรดักส์ใหม่ๆ** ที่เหมาะกับรสนิยมและการใช้งานแบบชาวอักษร

ส่งท้ายปี เดือนธันวาคมสำหรับชาวจุฬาฯ นั้นเรามี **วันภูมิพล** มาตั้งแต่ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๙ ซึ่งนิสิตวิศวะในฐานะนายกสโมสรนิสิตจุฬาฯ (สงคราม สมบูรณ์) ได้ขอพระราชทานใช้ชื่อ **วันภูมิพล** เพื่อการรวมตัวบำเพ็ญประโยชน์ จนมาถึงปี ๒๕๖๗ นี้ชมรมน้องใหม่จุฬาฯ ๒๕๑๓ (CU2513) ซึ่งมีพัชรินทร์ จำรูญโรจน์ (อ.บ.๓๘) และคุณหญิงอุไรวรรณ สวัสดิ์ศานต์ (อ.บ.๓๘) ร่วมอยู่ด้วย ได้ร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดงานหาทุนสนับสนุน **ตำรวจจราจรโครงการพระราชดำริ** และ **มูลนิธิพัฒนาเครื่องมือแพทย์ไทยในพระบรมราชูปถัมภ์** ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณมีล้นเหลือ

ปีใหม่กำลังจะมาถึง ขอส่งภาพ **ริมฝั่งแม่น้ำมูล ตุลาคม ๒๕๖๗** จากทริปเดินทางเยี่ยมเยือนเพื่อนสมาชิก ส.น.อ.จ. อุบลราชธานี แทนความสงบสุขและสบายใจ มอบแก่ทุกท่านในปีใหม่ ๒๕๖๘ ค่ะ...

เพชรพริ้ง สารสิน

Arts CU Market 2024

จัดขึ้นระหว่าง ๕-๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ณ โถงชั้น ๑ อาคาร
มหาจักรีสิรินธร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ ก่อนวันงาน
ประธานจัดงาน ปัทมา ถกลศรี นัดประชุมนอกสถานที่
เพื่อสร้างบรรยากาศขับเคลื่อนงาน กรรมการสมาคมฯ
สวลี ศิริผล ตระเวนเลือกสรรสินค้ามาให้จับจ่าย ทุกฝ่าย
พร้อมใจกันแข่งขัน เพื่อให้ชาวอักษรและประชาคมจุฬาฯ
เอ็นจอย ชม ชิม ช้อป ในวันงาน รายการบนเวที มีวงอุคูเล่
หน้าเวที มีสอนทำลูกขลุบจากครุฑการบินไทย และในวันแรก
คณบดีพร้อมอธิการบดี ส.น.อ.จ. ปฏิมา ตันติคมน์ และ
รศ.นารณ์ วีรวรรณ ได้ให้เกียรติมาร่วมพิธีเปิดงาน

- อุปนายกฝ่ายรายได้ ปีพมา ถกกลศรี และ กรรมการ ส.น.อ.จ. ประชุมเตรียมงาน Arts CU Market 24 ที่ห้องประชุม ย่านหลังสวน

- Arts CU Market 2024 ณ โถงชั้น ๑ อาคารมหาจักรีสิรินธร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ เปิดตัวสินค้าสมาคม รุ่นใหม่ Zipper Book Tote & Bag Charm

๕-๘ พฤศจิกายน

กันยายน ๖๗

SEP

OCT

NOV

DEC

๕ ตุลาคม ๖๗

- นายก ส.น.อ.จ. เพชรพริ้ง สารสิน นำกรรมการเยี่ยมเยือนเพื่อนสมาชิก ส.น.อ.จ. อุบลราชธานี ร่วมพิธีเปิดห้องบริการผู้ป่วยใหม่ รพ.สต.บ้านหนองพานเย็น และสถานีสุขภาพชุมชน (Health Station) บ้านโนนสว่าง

ธันวาคม ๖๗

- กรรมการ ส.น.อ.จ. และนิสิต ก.อศ. สังสรรค์ ปีใหม่ที่ Préf สาทร ๑๑

๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๗

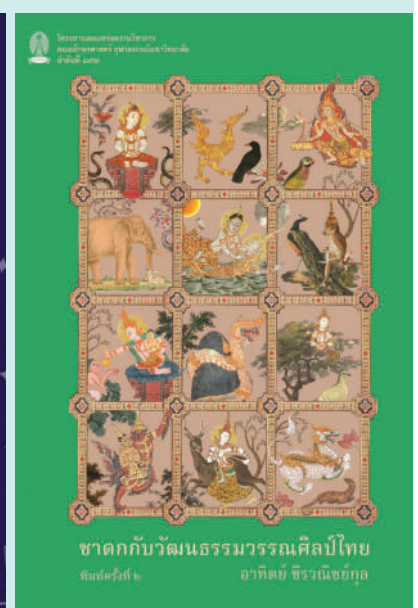
เพชรพริ้ง สารสิน นายกสมาคมนิสิตเก่าอักษรศาสตร์ จุฬาฯ ในพระราชูปถัมภ์ฯ นำคณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการบริหารสมาคมชุดที่ ๒๖ เฝ้าทูลละอองพระบาท สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสเข้ารับหน้าที่ใหม่ พร้อมนิสิตเก่าคณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ ที่ได้รับคัดเลือกเป็นนิสิตเก่าอักษรศาสตร์ดีเด่นประจำพุทธศักราช ๒๕๖๖ เฝ้าฯ รับพระราชทานเข็มพระเกี้ยวทองคำ คณะกรรมการสมาคมและผู้สนับสนุนสมาคม เฝ้าฯ รับพระราชทานของที่ระลึก พร้อมนี้ คณะกรรมการบริหารสมาคมฯ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย สมทบทุนมูลนิธิมหาจักรีสิรินธรเพื่อคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การรับรู้จากระยะไกล

โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ เปิดตัวหนังสือ
การรับรู้จากระยะไกล: หลักการและ
การประมวลผลภาพถ่ายเทียมเชิงเลข
เบื้องต้น ผลงาน รศ.ดร.ศิริวิไล
ธีระโรจนารัตน์

ขาดกับวัฒนธรรมวรรณศิลป์ไทย

ผลงาน ศ.ดร. อาทิตย์ ชีรวณิชกุล (อ.บ.๖๖)
ได้รับรางวัล “หนังสือวิชาการดีเด่น
ศาสตราจารย์ ดร.รินฤทัย สัจจพันธ์”
ปี ๒๕๖๖

ครั้งแรก ส.น.อ.จ. เยี่ยมเยียนสมาชิกภูมิภาค และ สนจ. อุบลราชธานี

หลังจากข้าพเจ้าได้เห็นการทำงานของ กก.บห. ส.น.อ.จ. # ๒๖ ในกิจกรรม **ขงโคสร้างสรรค์** เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๗ ก็รู้สึก **ทึ่ง** ว่านอกจากพี่ๆ อายุใกล้ ๗๐ จะเก่งกาจในการใช้เทคโนโลยีประชุมทางไกล พี่ที่อยู่ห่างไกลในสวนยางภาคอีสาน (อุบลราชธานี) ก็ยัง **วาร์ป** มาร่วมวงประชุมด้วย

เป็นการนัดพบแบบชาวอักษรที่สนุกเขียว ! แถมได้ **สารัตถะ** ตามเป้าหมาย เช่นการสานสัมพันธ์เครือข่าย ในจังหวัดต่างๆ

เมื่อ นายก ส.น.อ.จ. เพชรพริ้ง สารสิน แจ้งว่าจะไปเยี่ยมชาวอักษรน้องพี่ที่อุบลฯ ร่วมกัน **“มอบห้องพยาบาลให้ชุมชน”** ข้าพเจ้าก็ใจฟุ้งไปแล้ว...

นักภูมิศาสตร์ชาวอักษร ในวิกฤตถ้ำหลวงฯ

• สกกรณ เลียงสืบชาติ
(ไก่อ.บ. ๕๕)

• จินษฐ์ ประเสริฐบุรณะกุล
(ปู อ.บ. ๖๐)

กรกฎาคม ๒๕๖๗ ครบ ๖ ปี
เหตุการณ์ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน
เป็นวันที่เราได้สนทนากับ
สกกรณ เลียงสืบชาติ และ
จินษฐ์ ประเสริฐบุรณะกุล

๓ ๒ ๑ action !

เราสองคนทำงานบริษัทเอกชน เป็นที่ปรึกษาให้
กรมทรัพยากรธรณี และทำโครงการให้กับกรมทรัพยากรฯ
provide เครื่องมือทางระบบแผนที่เป็น solution ให้กรม
พอเกิด mission การช่วยเหลือเด็กๆ ที่ติดอยู่ใน
ถ้ำหลวง เราได้รับฟังและเห็นปัญหา โดยเฉพาะข้อมูลที่ไม่
ชัดเจน ไม่มีความแม่นยำ แผนที่อยู่กับ
คนละที่คนละทาง...เราอยากช่วย...แต่จะเข้าไปมีส่วน
ช่วยอย่างไร

เวลานั้น มีท่านผู้ใหญ่ในกรมทรัพยากรฯ ท่านอธิบดี
และทีมผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมดที่ว่ามาเป็นนักธรณี และ
ผมสองคน...นักภูมิศาสตร์

mission ช่วยเด็กๆ ติดถ้ำ

เป็น case ที่ใช้วิชาชีพแก้ปัญหาโจทย์ค่อนข้างยาก
เพราะเกี่ยวกับชีวิต เวลาสั้น และ emotional มาก
หน่วยงานทางวิชาการที่เข้าไปคือ ๑. กรมทรัพยากรธรณี
๒. กรมอุทยานฯ ซึ่งดูแลพื้นที่ป่า ๓. กรมชลประทาน
ซึ่งดูแลเรื่องน้ำ และทีมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการ ประสานงานกับคนพื้นที่
มีบุคลากรจากกรมน้ำบาดาล ทหาร กองทัพเรือ
เอกชน และอีกมาก ภารกิจนี้ทำให้เห็น harmony,
collaboration ของหน่วยงานภาครัฐใน mission
เดียวกัน ช่วยกันแบบสุดๆ

เข้าร่วมภารกิจ

กรมทรัพยากรฯ ได้รับมอบหมายให้เป็นศูนย์ข้อมูล
เพื่อการช่วยเหลือ ทุกหน่วยงานก็จะมุ่งมาถามหาข้อมูล
โดยเฉพาะแผนที่ต่างๆ ซึ่งเรามีไม่พร้อม ข้อมูล
ไม่เป็นดิจิทัล ข้อมูลบางอย่างขาดไป

(สกกรณ) อาจารย์จินษฐ์เข้าไปก่อนครับ ไปคุย
และ set up operation ว่าเบื้องต้นจะทำข้อมูล
อะไร อย่างไร ตอนนั้นเองที่ทราบว่ามีข้อมูลตัวที่ ๑ ๒ ๓
ไม่อัปเดตและยาวเกินกว่าจะนำมาใช้งาน อาจารย์
จินษฐ์ จึงตัดสินใจสร้างขึ้นมาใหม่ โดยอาศัยความ
ร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ข้อมูลมา

(จินษฐ์) เราเข้าไปในช่วงยากลำบาก เพราะขาด
ข้อมูล ผมเองเชี่ยวชาญแผนที่ สอนแผนที่ ทำแผนที่
จากภาพถ่ายทางอากาศ ภาพถ่ายดาวเทียม แผนที่
ภูมิประเทศ ที่จริงแล้วหน้าที่ของผมคือเข้าไปทำแผนที่
ส่วนใหญ่ภายนอกถ้ำ แต่กลายเป็นว่าไม่ใช่แค่นั้น...

ความคาดหวังที่เหนือความคาดหมาย

ที่คิดว่าไปเพื่อทำแผนที่ หรือทำ data ให้เขานำแผนที่ไปใช้ แต่ปรากฏว่า เป็นการนำแผนที่ไปเป็น information ช่วยในการตัดสินใจ...ตรงนี้ก็ยิ่งยากขึ้นอีกระดับหนึ่ง จาก information หรือ data มันขยับขึ้นเป็น knowledge คือเป็นความรู้ เพื่อนำไปสู่ wisdom สำหรับปฏิบัติการในปัญหาต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การตัดสินใจนั้นถูกต้องและแม่นยำ...บนชีวิตเด็ก ๑๒ คน อันนี้คือสิ่งที่ emotional มากในทุกวัน

ผมยังจำบรรยากาศห้องประชุมนั้นได้ สิบกว่าวันที่ตึงเครียด ทุกวัน ทุกคน ต้องตื่นเข้าไปประชุมที่ศูนย์ปฏิบัติการ พอ ๘ โมงจะได้รับโจทย์ทางเสียงราย feed เข้ามาที่ศูนย์ทางวิชาการ...ไม่เหมือนกันสักวัน เราต้องเอามาวิเคราะห์เพื่อ feed information ที่แม่นยำและถูกต้อง ให้เขาไปใช้ปฏิบัติการในสนาม

เราอยู่ War room มีท่านอธิบดี ท่านรอง เราสองคนทำงานวิชาการภูมิศาสตร์ และมีพี่อักษรมาช่วยเรื่องการแปลเอกสาร โดยในช่วงแรกทางกรมมอบเอกสารภาษาฝรั่งเศสมากองใหญ่...ผมก็อึ้ง...พยายามหาเพื่อนและรุ่นพี่ที่เรียนเอกฝรั่งเศส จนได้พี่เอก-นพดล (อ.บ. ๕๓) ที่เคยทำงานสถานทูตฝรั่งเศส พี่เจี๊ยบ-สิริวรรณ (อ.บ. ๔๗) เป็นอาจารย์ที่คณะ มาช่วยกันอ่าน เสิร์จนั่งใน war room ด้วยกัน ต่อมาเราได้เอกสารภาษาอังกฤษปีกใหญ่ที่จำเป็นต้องเร่งแปลให้เสร็จภายในคืนเดียว เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างภายในของถ้ำอีก ก็ได้รับความช่วยเหลือจากพี่ปี-อัณณา (อ.บ. ๔๗) และพี่ ชุ-สุสิทธิ์ (อ.บ. ๔๗) ที่ช่วยกันแปลและส่งมาให้ทางออนไลน์

ยากเย็น ขวนขวาย

ให้ได้ “ข้อมูลที่ใช้” มาปะติดปะต่อ

(จนิษฐ์) ผมทำแผนที่ภายนอกถ้ำ ตอนนั้นทุกคนยังสงสัยว่าภายนอกถ้ำมีลักษณะ topography ยังไง อาจารย์ส่งกรณีกับพื้นพดลทำข้อมูลภายในถ้ำ ซึ่งมันอยู่กระจัดกระจายมาก เราต้องรวบรวมมาใช้ในการวางแผนเข้าช่วยเหลือ ที่ยากมากเช่นกันคือไม่มีข้อมูลภายในถ้ำ จึงขอให้กรมทรัพย์ฯ ติดต่อ ดร.มาร์ติน

ชาวฝรั่งเศส ซึ่งเคยสำรวจถ้ำนี้มาก่อน ติดต่อ email กันเยอะมาก ได้ information มาเป็นภาษาฝรั่งเศส เราก็ขอพี่ ๆ พี่อักษรมาสกัด information เอามาทำ original map เป็นฉบับที่ใช้ปฏิบัติการในสนาม

(สงกรณ์) ช่วยกันไล่ดูเอกสารปีกหนา พบข้อมูลอยู่หน้าเดียวและเป็น general information ของถ้ำหลวง พร้อมข้อความว่า...จะมีการ survey detail อีกทีในปีหน้า...บอกแค่นี้

เราต้องพยายามต่อ...survey detail อีกทีนั่นคือเมื่อไร อย่างไร เอกสารนั้นอยู่ที่ไหน เป็นงานเบื้องหลังที่ tough มาก ก็ติดต่อ ดร.มาร์ติน ท่านก็ส่งมาให้หลายฉบับ ซึ่งก็ไม่มีข้อมูลที่ต้องการ ที่ได้มาเป็นของประเทศอื่น เช่น อินโดนีเซีย ฯลฯ เราพยายามค้นหากันไม่หยุด ดร.มาร์ติน มีเอกสารภาษาอังกฤษอยู่ชุดหนึ่ง พุดถึงถ้ำทั่วไปในเมืองไทย มีชื่อหลายคนไป survey ผมก็เอาชื่อไปเช็คในอินเทอร์เน็ต เจอชื่อคนกลุ่มหนึ่งอยู่อังกฤษ ก็ความเอาข้อมูลออกมาเจอข้อมูลการสำรวจถ้ำหลวง เมื่อปี ๑๙๘๗ ขึ้นรูปออกมาได้จากตรงนั้น ไปหาทางแปลงข้อมูลการสำรวจถ้ำให้เป็นแผนที่

แปลงข้อความบรรยาย เป็นแผนที่

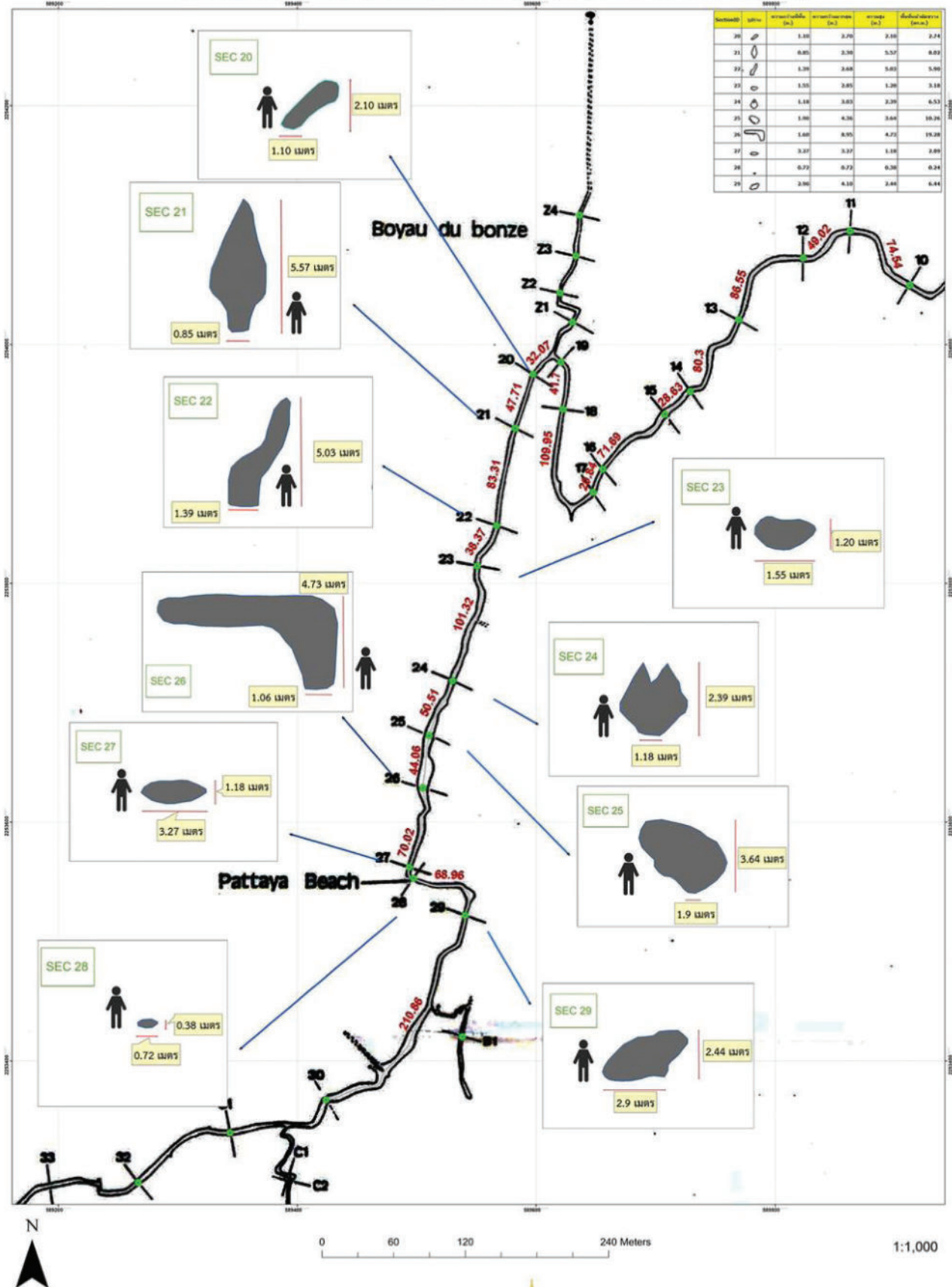
ข้อมูลที่ได้มาเป็นรายละเอียดการสำรวจถ้ำหลวง มีการอ้างอิงค่าพิกัดที่ปากถ้ำ พร้อมระบุระยะทางจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่งเป็นระยะกิโลเมตร องศาเท่าไร มุมเท่าไร แต่ไม่ได้แสดงเป็น graphic เราต้องขึ้นรูปเพื่อให้เห็นภายในถ้ำ เห็น passage ในถ้ำว่าเป็นอย่างไร

ตอนนั้นได้แค่แนวเส้นนะครับ ยังไม่รู้ dimension ก็พยายามตามหาข้อมูลอีก เพราะที่ได้มาเขาระบุว่ามี survey detail มีสิ่งที่เรียกว่า detail map เราก็พยายามถาม ดร.มาร์ตินว่าอยู่ที่ไหน

อาจารย์ที่คณะอักษรคือพี่เจี๊ยบ-สิริวรรณ ช่วยสื่อสารภาษาฝรั่งเศสหลายรอบ จนในที่สุดก็ได้เอกสารที่มี detail map พร้อม dimension ของถ้ำในแต่ละ section ทำให้เราสามารถจัดทำแผนที่มิติในแต่ละ section ของถ้ำได้ และส่งให้กับนักดำน้ำที่ต้องการข้อมูลนี้ ในการวางแผนต่อไป

แผนที่แสดงภาพตัดขวางถ้ำตามแนวต่าง ๆ V.2/2 (2 ก.ค. 61 เวลา 16.00 น.)

แหล่งที่มา: APS, Expéditions Thai 87 - Thai 88, Rapport spéléologique et scientifique, Avril 1988, Toulouse, France

จาก ข้อมูลที่ได้รับจาก Mr.Martin Ellis เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2561

gis esri Thailand
THE SCIENCE OF WHERE™

นาที่ชีวิต...น้ำขึ้นสูง...ใช้แผนที่ช่วยสกัด

(จนิษฐ์) วันหนึ่ง น้ำในถ้ำเพิ่มสูง ก็เร่คิดกันว่า จะสกัดน้ำเข้าถ้ำได้อย่างไร กรมอุทยานฯ บอกว่ามีเจ้าหน้าที่ไม่กี่ร้อยคน แต่เขานางนอนใหญ่มาก ขอให้กรมทรัพย์ฯ ช่วยชี้เป้าว่าควรนำเจ้าหน้าที่ไปที่ไหน เพื่อหาจุดน้ำรั่วน้ำมุด

เขาต้องส่งเจ้าหน้าที่ลงไปในพื้นที่ เพื่อค้นหาจุดที่น้ำมุดลงถ้ำ แต่ก็หาไม่พบ เพราะมันเป็นป่าสมบูรณ์ เขาไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นตรงไหน โจทย์จึงมาตกที่กรมทรัพย์ฯ ธรณี ที่ทางเชียงรายต้องการตำแหน่งน้ำมุด ภายใน ๑ ชั่วโมง !!!

ไม่ใช่แค่การสร้างแผนที่แล้ว !?

ขุนนางนอนเป็น border ดิตายแดน จึงไม่ได้มีการสำรวจมากนัก ข้อมูล data จึงน้อยมาก คนแถวนั้นก็ไม่ว่า water system เป็นยังไง คนของกรมทรัพย์ฯ ก็มีดัดแปลง เพราะไม่เคยสำรวจตรงนั้น ท่านอธิบดีบอกว่า...อาจารย์ช่วยคิดหน่อยครับ เราจะทำอะไรได้บ้าง เพื่อให้ได้ค่าพิกัดชี้เป้าให้ทางเชียงราย...

ผมเครียดมากครับ ตอนนั้นทุกคนระมัดระวังมาก แต่ละคนเป็นผู้เชี่ยวชาญเชิงธรณี อาจจะไม่ล้นทางด้านเทคนิค ผมเป็นผู้เชี่ยวชาญเชิงเทคนิค modeling โจทย์จึงถูกโยนมา ซึ่งตอนนั้นมันไม่ใช่แค่ data information แต่ต้องระบุพิกัด ชี้เป้า และเขาให้เวลา ๑ ชั่วโมง...ผมถามตัวเองว่าจะอย่างไรให้ได้คำตอบ

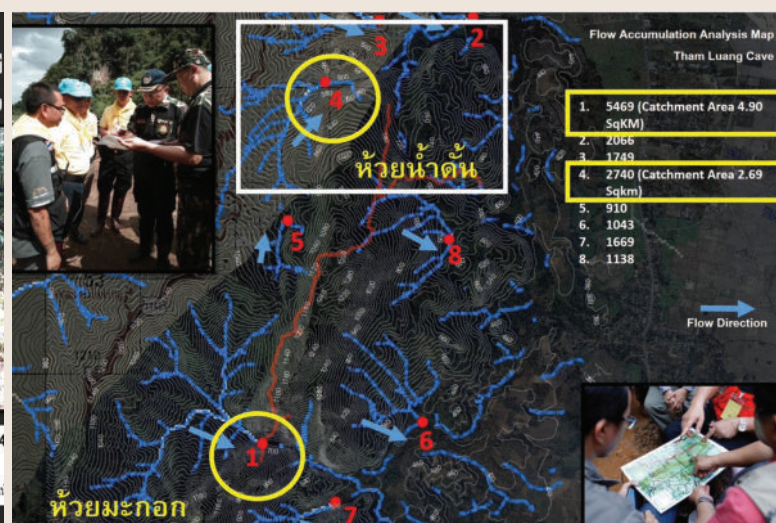
๑ ชั่วโมงกดดัน

(จนิษฐ์) ผมเป็นคริสเตียนนะครับ นาที่นั่นจึงอธิษฐานกับพระเจ้า...ผมควรทำอย่างไรใน ๑ ชั่วโมงนี้ แล้วก็เข้าห้องเก็บตัวเงียบ...จากนั้นก็เป็นที่มาของ ๒ รูปนี้ที่สร้างขึ้น...

- modeling พร้อมข้อมูลภูมิประเทศเชิงเลขที่เป็นดิจิทัล
- ลอง simulation ถ้าฝนตก ๑ unit เท่ากันทั้งภูเขา น้ำจะไปรวมกันที่ไหน
- เห็นจุดที่เป็น possibility ที่จะเป็จุดน้ำมุดได้ ๗ ที่
- เราคิด เรามีความรู้ เราสอนด้านแผนที่ เราสอนวิเคราะห์ทางด้านเชิงพื้นที่
- เราไม่รู้ ไม่เคยไปที่นั่น แต่ใช้ fact ใช้ data ใช้ข้อมูลที่เป็นความสูงพื้นที่ทั้งหมด
- ขึ้นเป็นโมเดลแล้ววิเคราะห์ ปรากฏว่าได้ ๒ จุดบนกับล่าง
- เส้นสีน้ำเงินคือทางน้ำไหลเข้า ขึ้นไปรวมที่ ๗-๘ จุดที่น้ำจะไปถึง

ตอนแรกแผนที่ไม่มีเส้นสีฟ้า เราสร้างเส้นสีฟ้าจากโมเดลทางคณิตศาสตร์ว่าถ้าฝนตกน้ำไหลจริงมันจะไหลมารวมกันอย่างไร ตอบว่าไหลผ่านตามร่องน้ำมารวมกันตรงนี้ จนท้ายสุดเราได้มา ๒ จุดที่น้ำน่าจะเข้าไปได้มาก คือ ถ้าฝนตกเมื่อไหร่ น้ำจะไหลมารวมกันสองจุดนี้เยอะสุด แต่เยอะแล้วมันหายไปไหน...แสดงว่าเป็นจุดน้ำมุด

ภาพเลข 4 ในวงเหลือง บ้านผาหมี น้ำประมาณ ๒๗๔๐
ภาพเลข 1 ในวงเหลือง บ้านผาอี น้ำประมาณ ๕๔๖๙

ก่อนส่งพิภดให้ทีมปฏิบัติงาน

ผมจิ้มพิภด X, Y ส่งให้พี่ทีมงาน เขาถามว่า “อาจารย์มั่นใจกับ ๒ จุดนี้แค่ไหน มันรอบคอบ ถูกต้อง แม่นยำแค่ไหน” ผมก็คิดอะไรไม่ออกนะครับ บอกแค่ว่าผมดูข้อมูลเป็นหลัก คิดว่าถ้าประเมินผิดพลาดก็ไม่น่าจะเกิน ๑๐๐ เมตร แล้วส่งให้พี่ทีมงานเพื่อส่งท่านอธิบดีกรมทรัพยากรฯ ต่อไปยังรองอธิบดีกรมอุทยานฯ ผมส่งแล้วใจตุ้มๆ ต่อมๆ เขาเริ่มเอาคนไปที่ตำแหน่งที่ระบุพิภด X,Y ลงพื้นที่จริง โดยใช้ตำแหน่งที่เราบอกไป

ลุ้นระทึกใน war room ...

มีจอขนาดใหญ่ใน war room ซึ่งเราดูถ่ายทอดสดจะมีการ operation จริง เรานั่งดู...ลุ้น...ใจคอไม่ดีเลย

๔ โมง ทางโน้นส่งข่าวมาว่าเจอจุดน้ำมุดที่ ๑ ด้านบน ห่างจากที่ผมประเมินไว้ ๖๐ เมตร ซึ่งใกล้มาก ตอนนั้นรู้สึกที่เรามาถูกทาง แต่ทางโน้นเขายังไม่เชื่อ ๑๐๐% เขาเห็นว่ามีน้ำรวมกันแล้วมุดหายเข้าไปในถ้ำ จึงให้กรมชลประทานมาทำ water test คือลองทำฝายกัน เข็ญดูปริมาณน้ำที่พวกเราได้เห็นในข่าวนะครับ กรมชลฯ เข็ญปริมาณน้ำ ปรากฏว่า significant กรมชลฯ approve ว่าอันนี้ใช่ตำแหน่งน้ำมุด

นี่คือ ทีมเราอยู่เบื้องหลังการหาดำแหน่ง และตัดสินใจ

ค้นหาจุดเล็กๆ ในเทือกเขานางนอนอันมหึมา

เราทำ modeling ขึ้นมาดู คิด วิเคราะห์ ก่อนจะระบุพิภด ซึ่งเป็นพื้นที่รับน้ำคล้ายกระทะหลายใบใหญ่บ้างเล็กบ้าง เราคิดว่าเวลาน้ำไหลลงไปบริเวณนั้นจะลงอย่างไรได้บ้าง พร้อมกันนั้นก็นำเส้นสัญลักษณ์ของกรมทรัพยากรฯ มาเทียบ เส้นสีแดงคือแนวถ้ำ เส้นสีเหลืองคือรอยแตก เป็น Fault Line ตามสภาพธรณีสัณฐาน ถ้าเรารู้ว่าน้ำไหลมาจากไหน ไปทางไหนด้วยลักษณะวิถีใด แล้วไม่พาน้ำออกไปยังตำแหน่งที่ควรจะเป็น น้ำก็จะไหลลงสู่ถ้ำ

รู้ระยะทางสันนิษฐานสภาพทางธรณีแล้วก็คำนวณเวลาโดยใช้ GIS วิเคราะห์ร่วมด้วย (Geographic Information System ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์)

ถกเถียง เหนือ? ใต้? บน? ล่าง? สกัดน้ำเข้า พาน้ำออก

ที่ประชุมระบุให้พาน้ำไปลงในพื้นที่นาด้านล่างในข่าวเกาะติดสถานการณ์วันนั้น เราจะเห็นการแบกท่อเพื่อ carry น้ำจากตำแหน่งหนึ่งลงสู่อีกตำแหน่งหนึ่ง

ดร. มาร์ตินบอกว่า น้ำมาจากทางด้านเหนือ เขาจึงเสนอให้ปิดทางน้ำเข้าด้านเหนือก่อน นั่นก็ใช่นะครับ แต่ในผลการวิเคราะห์ของผม เราควรไปด้านใต้ด้วย ซึ่งน้ำจะมากกว่าตรงที่เราแบกท่อไปที่เห็นในข่าว บางคนยังสงสัยว่า เอาท่อไปทำไมเยอะเยอะ

ดร.มาร์ตินถามว่า ผมคำนวณอย่างไร เราก็อธิบายนับแต่ขึ้น modeling คิด คำนวณ วิเคราะห์ present ในที่ประชุมใหญ่ด้วยเทคนิคนี้ เราทำอะไรวิเคราะห์อะไรอย่างไร มีที่มา มีเหตุผลสนับสนุนเหมือน present thesis เลยครับ ต้อง discuss ความสมเหตุสมผล ดูความเป็นไปได้ แสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ให้ที่ประชุมดู ในทางหนึ่งก็ต้องการให้เขาเข้าใจด้วย จะได้ไปแจ้งหรืออธิบายแก่นักข่าวได้ เพราะผมไม่มีหน้าที่ให้ข่าว

Knowledge & Wisdom

สถานการณ์ตอนนั้นค่อนข้าง emergency ต้องคิดให้รอบคอบและตัดสินใจได้เร็ว ผมเชื่อว่าพี่หลายๆ คนเก่งแต่บางท่านอาจจะไม่ได้เร็ว หลายๆ หน่วยงานมีข้อมูลแต่วิเคราะห์ไม่ได้ รู้ว่าจะทำอะไร แต่ไม่รู้ว่าจะไหนก่อนหลัง หรือนึกไม่ถึงว่าต้องทำอะไรบ้าง เนื่องจากทุกอย่างต้องเร็วมาก จึงเป็นเรื่องของ knowledge กับ wisdom ที่ผมกำลังจะเล่า

บังเอิญ...ผมได้รู้จักคุณหมอมที่ดูแลนักประดาน้ำ คือคุณหมอคมสัน วุฒิประเสริฐ ท่านเป็นนักดำน้ำ ด้วย ทำงานใน mission เดียวกัน คอยกันทุกคืน ตอน นั้นคุณหมออยู่ที่สนามคือหน้าถ้ำ ผมอยู่กรุงเทพฯ

สิ่งหนึ่งที่ผม question คือ น้ำมีทิศทางมาจากเหนือ หรือใต้ ใน modeling ที่ผมทำมาจากทางใต้มากกว่า เหนือ และไหลมาแรงมาก ตอนนั้นนักประดาน้ำยังไม่ถึง ด้านในตรงสามแยก ยังไม่เห็นว่ามีน้ำทะลักเข้ามาทิศไหน จนวันหนึ่งเขาเห็นน้ำมาจากทางใต้...โดยสภาพ ภูมิประเทศมันเป็นแบบนั้น ซึ่งคุณหมอคมสันได้ช่วย ไขคำตอบนั่นเอง

จากนั้น ทางเชียงรายก็เริ่มผันน้ำไม่ให้เข้าทาง ทิศใต้ เช่นเดียวกับที่ได้ทำทางทิศเหนือ เพื่อลด ปริมาณน้ำที่จะไหลลงถ้ำหลวง

...หลายคนคิดว่า เราจบ survey...ไม่ใช่... เราจบภาควิทยาศาสตร์ที่อักษร จุฬา ฯ

เหตุวิกฤตแบบนี้...

นักภูมิศาสตร์คนไหนก็ทำได้มัย

ขึ้นอยู่กับว่าวันนั้น...

๑. ข้อมูล : มีข้อมูลมากมาย ทั้งที่ถูกต้องและ ไม่ถูกต้อง เราจะเลือกอันไหน เหตุผลอะไร แหล่ง ที่มาของข้อมูลน่าเชื่อถือแค่ไหน ผมต้องทำข้อมูล ๔ ชุดที่สอดคล้อง คงเส้นคงวา แล้วประเมินว่า ชุดไหนนำมาใช้งานได้ เราจะไม่ rely on ข้อมูล ชุดเดียว ต้อง cross check เหมือนทำ thesis และ เป็นการทำ thesis ภายใน ๑ ชั่วโมง

๒. ประสบการณ์ : เรารู้ว่าถ้าโจทย์แบบนี้เรา ต้องใช้โมเดลอะไร เทคนิคอะไร เป็นโมเดลทาง คณิตศาสตร์ เช่น flow direction, flow accumulation บางคนคำนวณได้ รู้ผล แต่แปลผลการคำนวณไม่ได้ ซึ่งตรงนี้สำคัญ ผู้เชี่ยวชาญในประเทศไทยนั้น บางคนรู้จักเครื่องมือ แต่เวลาเจอปัญหาจริงอาจต้อง ใช้เวลาในการ interpret

เนื่องจากเรามีประสบการณ์ เข้าใจ math model และ interpret ได้เร็วว่าตัวเลขนี่คืออะไร จะไปต่ออย่างไร เพราะอะไร

มีโมเดลหลายแบบ แต่เราดึงเอาโมเดลนี้ มาใช้กับกรณีนี้ ด้วยเหตุผลนี้

มันไม่ใช่แค่แผนที่ แต่เป็นการ run model บนข้อมูล สารสนเทศ อันนี้คือสิ่งหนึ่งที่ผมพยายามบอก วันนั้น มีหลายหน่วยงานที่ทำ แต่ไม่สามารถให้คำตอบแบบนี้ เพราะต้องอาศัยความเข้าใจหลายอย่าง ในการเลือกใช้ ข้อมูล ใช้เครื่องมือ และประสบการณ์ของผู้วิเคราะห์

ภารกิจจบสิ้นลง

(จนิษฐ์) ตอนจบภารกิจ ทีมงานเตรียมกอง เอกสารทิ้ง ผมขออนุญาตเก็บมา...อยู่ที่นั่นตลอด สิบวัน ข้อมูลมากมาย ข้อมูล ดร.มาร์ติน ข้อมูลเรา ข้อมูล ดร.สมศักดิ์ เราจดบ้างเขาจดบ้าง ลายมือ จด ปิด วิเคราะห์ กว่าจะได้ในจุดที่ต้องการใช้เวลา นานมาก วันที่เข้าไปเจอเด็กๆ นั้นสุดยอได้แล้วครับ เขาใช้แผนที่เรา

หลายปีหลังเหตุการณ์ นักภูมิศาสตร์ ชาวอักษรทั้งสอง มีโอกาสเล่าเรื่องนี้อีกหลายครั้ง ได้ทบทวนว่า ในความเป็นจริงถ้า “ดิซาสเตอร์ Disaster” เกิดขึ้นเราพร้อมไหม คำตอบอาจไม่ชัด แต่ที่ชัดคือ ภูมิศาสตร์และประสบการณ์อันมีค่า จะช่วยให้รอดปลอดภัย

เตรียมพบกับ การแข่งขัน ภูมิศาสตร์โอลิมปิกระหว่าง ประเทศ ครั้งที่ ๒๑ เดือน กรกฎาคม ๒๕๖๘ ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อักษรสัญจรเมืองไทยปลายปี ๒๕๖๗ สังสรรค์خانกรุง ย่านศาลายา และ สามพราน ศรีอรทัย พาไปชมและเล่าให้อ่าน

กิจกรรมอักษรสัญจร รายการที่ ๓ มีชื่อว่า สังสรรค์خانกรุง ย่านศาลายา และ สามพราน เดินทางวันเสาร์ที่ ๒๓ พ.ย. ๖๗ แบบเข้าไป - เย็นกลับ เป็นที่ถูกต้อง "อักษรนิยม" ได้สมาชิกจำนวน ๔๒ คน เต็มอัตรารถ long bus ๑ คัน

สมาชิกอักษรสัญจร (อ.ส.) ได้เยี่ยมชม พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย หรือ หอภาพยนตร์ เมืองมาลา และ ลานดารา พร้อมวิทยากร ที่ศาลายา เขตอำเภอพุทธมณฑล และ ในเขตอำเภอ สามพราน ริมแม่น้ำนครชัยศรี ได้แวะที่วัดไร่ขิง เยี่ยม outlet โรงงานเสื้อแบรนด์ "แดงโม"

เป็นการสัญจรสบายๆ มือเที่ยงที่ร้านอาหาร "บรรยากาศสุขุมวิท ราคาขานเมือง" อาหารไทย+ยุโรป ฟิวชั่น โฮมเมด

หอภาพยนตร์ หรือ พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย

หอภาพยนตร์ หรือ พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย ตั้งอยู่บนถนนพุทธมณฑล สาย ๕ ตำบล ศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวอันทรงคุณค่าด้วย ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทยมาอย่างยาวนาน

การเข้าชม โดยปกติช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทยจะรับผู้เข้าชมเพียง รอบละ ๑๒ คนเท่านั้น เพราะมีพื้นที่จำกัด พิพิธภัณฑ์เป็นห้องเล็กๆ ออกจากห้องนี้ เปิดประตู เล็กๆ ไปเข้าอีกห้องหนึ่ง มีทั้ง โรงหนัง โรงถ่าย ฯลฯ

โชคดี...การเจรจาขออนุญาตเข้าเยี่ยมชมทั้งคณะ ๔๕ คนสำเร็จลงด้วยดี โดยคณะ อ.ส. ได้รับความร่วมมือเป็นกรณีพิเศษเพียงเสาร์เดียวเท่านั้น

การเยี่ยมชมเป็นที่ประทับใจมาก ถึงแม้จะคับคั่งด้วยพื้นที่จำกัด แต่น่าสนใจทุกห้อง ใช้เวลาครึ่งวันก็ได้เวลาพักเที่ยงพอดี

(สองภาพซ้าย) สมาชิก อ.ส. รายงานตัวที่โถงคณะอักษรฯ ก่อนเริ่มสัญจร

(ภาพขวา) ประตูสามยอด ซึ่งหอภาพยนตร์ได้จำลองประตูเมืองเก่า ในย่านชุมชนการค้าที่คึกคักสมัยรัชกาลที่ ๕ สถานที่เริ่มต้นของ ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ในประเทศไทย ชาวคณะอักษรสัญจร เดินทางสู่พิพิธภัณฑ์ฯ ทางประตูนี้

(สามภาพบน) อาคารพิพิธภัณฑ์ฯ ภายนอกทาสีเหลืองสดใส จำลองสถาปัตยกรรม โรงภาพยนตร์เสียงศรีกรุง ในอดีต แต่เล็กกว่า ๔ เท่า ด้านหน้าอาคารคือรูปหล่อจำลอง พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าทองแถมถวัลยวงศ์ กรมหลวงสรรพศาสตร์ศุภกิจ พระบิดาแห่งภาพยนตร์สยาม (กลาง รถสีส้ม) รถหนังชายยา ฉายหนังเร่ ของบริษัท โอสเทยดา (กลางขวา) ป้าย คินามา CINEMA บริเวณหัวรถจักรโบราณจำลอง (ขวาล่าง) เมืองมายา ลานโล่งข้างหน้า คือ อาคารอนุสรณ์สถานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติของภาพยนตร์ไทยและต่างประเทศในช่วง ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา

(ภาพขวา) โรงหนังตึกแดง (Nickelodeon) โรงหนังแห่งแรกของโลก ที่เมืองฟิลาเดเฟีย รัฐเพนซิลเวเนีย สหรัฐอเมริกา (กลุ่มภาพซ้าย) บรรยายากศสมาชิก อ.ส. เยี่ยมชมหอภาพยนตร์ ณ ศาลา

ในการเยี่ยมชม ทางพิพิธภัณฑ์ จำเป็นต้องแบ่งสมาชิกอักษรฯ เป็น ๒ กลุ่ม ภายในจัดแสดงสิ่งของเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย ล้วนหาดูได้ยาก ได้รับบริจาคจากทุกภาคส่วน ทั้งสถาบันและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ไทยในอดีต ที่ชั้นล่าง มีการจำลองห้องทำงานของ ส.อาสนจินดา ผู้บุกเบิกวงการละครเวที ละครโทรทัศน์ และภาพยนตร์ไทย

(บนขวา) รูปปั้นคุณรัตน์ เปสตันยี ผู้กำกับภาพยนตร์ชาวไทยคนแรก ที่ได้รับรางวัลจากการประกวดภาพยนตร์นานาชาติ (กลาง) ประติมากรรมถ้ำมอญ ที่ใช้สำหรับดูภาพยนตร์ ในยุคที่ยังมีการแสดงละครแบบปาที่ในประเทศไทย สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เพื่อนำมาใช้เป็นทรัพย์สินทางปัญญา และมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภาพยนตร์แบบตู้ถ้ำมอญ ของโทมัส เอ็ดดิสัน ณ ร้านถ้ำมอญ Kinetoscope Parlor

ลานดารา คือลานเกียรติยศของดาราไทย ที่ประทับพิมพ์รอยมือและรอยเท้า สลักชื่อ ลงวันที่ เพื่อยกย่องให้เกียรติแก่ดาราภาพยนตร์ไทย รวมถึง รศ.สกลไส พันธุมโกมล (อ.บ.๒๐)